

Justis- og beredskapsdepartementet, avdeling for
kriminalitetsforebygging
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Vår ref:
26/00555-2

Saksbehandler:
Rikke Eun Hoch-Nielsen Flaate

Dato:
24. september 2026

Høringssvar - NOU 2026:8 Samarbeid og informasjonsdeling for å forebygge kriminalitet - Frist 01.10.26

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 2. juli 2026, om NOU 2026:08 Samarbeid og informasjonsdeling for å forebygge kriminalitet.

Barneombudet støtter etableringen av et tydelig og forutsigbart lovverk for nødvendig informasjonsdeling i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Vi deler ekspertgruppens vurdering av at dagens regelverk kan være krevende å forstå og anvende, og at dette i enkelte situasjoner kan bidra til at barn og unge ikke får den hjelpen eller oppfølgingen de har behov for.¹

Vi mener at lovendringen må ses som ett av flere virkemidler. Informasjonsdeling er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for bedre samarbeid, tidligere innsats og mer helhetlig oppfølging.

Barneombudet vil særlig fremheve følgende:

1. **Barns rettigheter må være tydelig integrert i gjennomføringen av loven.** Hensynet til barnets beste, barns rett til medvirkning og barns rett til privatliv må være gjennomgående i praktiseringen av loven og i de nasjonale anbefalingene. Vurderingene må omfatte både konsekvensene av at opplysninger deles, og konsekvensene av at nødvendig informasjon ikke deles. Det bør også synliggjøres hvordan barns rettigheter er identifisert, vurdert og avveid i det videre lovarbeidet.
2. **Loven må gi rom for tidlig forebygging.** Det må være mulig å handle på bakgrunn av en konkret og faglig begrunnet bekymring, også når det ennå ikke er mulig å fastslå hvilken kriminalitetsutvikling situasjonen kan føre til. Deling av informasjon bør kunne brukes til å

¹ Se NOU 2026:8 kapittel 9, særlig punkt 9.2 og 9.5

undersøke og avklare bekymringen, for så å vurdere behovet for forebyggende eller beskyttende tiltak.

3. **Barn må forstås i hele bredden av sine roller.** Barn kan være utsatt for kriminalitet og vold, bli rekruttert eller utnyttet av andre og samtidig være involvert i kriminalitet. Ulike roller kan overlappe eller endre seg over tid. Regelverket og den praktiske oppfølgingen må ta høyde for dette.
4. **Felles metodisk støtte og kompetanse er avgjørende.** Det bør utvikles nasjonale faglige anbefalinger og en faglig ramme som støtter fagpersoner i vurderingene de skal gjøre. Kompetanseutviklingen bør være tverrfaglig og omfatte juridiske, barnefaglige og kriminalitetsforebyggende perspektiver, samt kunnskap om andre tjenesters mandat, ansvar og handlingsrom.
5. **Informasjon må omsettes til handling.** Når informasjon deles, må det være tydelig hvem som har ansvar for videre vurdering, koordinering og oppfølging. Informasjonsdeling bør inngå som ett virkemiddel i en samlet vurdering av hva barnet trenger videre, og føre til faktiske endringer i innsatsen rundt et barn.
6. **Loven og systemet rundt den må evalueres ut fra effekten for barn.** Evalueringen bør undersøke om regelverket og systemet rundt det bidrar til tidligere identifisering av bekymringer, bedre samarbeid, mer helhetlig oppfølging og bedre hjelp og beskyttelse for barn og unge. Barn og unges egne erfaringer må inngå som en sentral del av evalueringen.

1. Innledning

Barneombudet skal fremme barns interesser og påse at barns rettigheter etter FNs barnekonvensjon ivaretas i lovgivning og i praksis. Konvensjonen er inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven og har forrang ved motstrid.² Vi er særlig opptatt av hvordan forslagene kan ivareta barns rettigheter, og av hvilke direkte og indirekte konsekvenser den foreslåtte ordningen kan få for barn og unge.

Barn og unge utgjør en betydelig del av målgruppen for forslagene i utredningen. Barns rettigheter og interesser må derfor inngå som et sentralt hensyn både ved vurderingen av behovet for nye regler og ved utformingen og praktiseringen av regelverket. For ordens skyld bemerkes det at Barneombudets mandat omfatter barn opp til 18 år, mens høringsen gjelder også unge voksne opp til 25 år.

Barneombudet har over tid vært opptatt av at barn med behov for hjelp fra flere tjenester ofte ikke får den hjelpen de har krav på. Erfaringene våre viser at utfordringen ikke nødvendigvis er manglende innsats fra den enkelte tjeneste, men at ansvaret for helheten rundt barnet kan bli uklart når flere tjenester er involvert. Barneombudet har derfor tidligere vært positive til tiltak som kan legge bedre til rette for nødvendig samarbeid og informasjonsdeling mellom tjenester, forutsatt at dette skjer på en måte som ivaretar barns rettigheter og innenfor tydelige rammer.

² [Barnekonvensjonen - regjeringen.no](#)

Vi mener at denne utredningen er grundig og gir et viktig kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet. Vi deler utvalgets syn på at det er behov for tydeligere, mer tilgjengelige og forutsigbare regler om informasjonsdeling i det kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Vi ønsker allikevel å understreke at informasjonsdeling ikke bør fremstå som et mål i seg selv, men er et virkemiddel. Målet må være at barn og unge får rett hjelp på riktig tidspunkt, at informasjonen omsettes til iverksatte tiltak og at kriminalitet kan forebygges på en måte som også ivaretar barns rettigheter og nødvendige personvern.

Hvor godt et nytt regelverk vil fungere i praksis, vil derfor ikke bare avhenge av den foreslåtte lovteksten. Det vil også avhenge av hvordan reglene forstås og anvendes, og av kompetanse, arbeidsmetodikk, organisering og samhandling mellom tjenestene.

Barneombudets erfaring er at det er betydelige lokale forskjeller i hvordan samarbeid og informasjonsdeling praktiseres. Det er også store forskjeller i hvordan handlingsrommet innenfor dagens regelverk forstås og brukes. Det er etter vår vurdering behov for tydeliggjøring som kan bidra til en mer felles forståelse av regelverket og mer likeverdig praksis. Tjenestene må ha tilstrekkelig handlingsrom og trygghet til å gjøre faglige vurderinger.

2. Utredningens barnerettighetsvurderinger

Utredningen inneholder omfattende og i flere kapitler grundige vurderinger av barns rettigheter, herunder barns rett til privatliv, medvirkning og hensynet til barnets beste. Vi merker oss også at barn og unge har vært involvert i kunnskapsinnhenting, noe som er positivt. Det er etter vår vurdering en styrke ved utredningen at barns rettigheter er trukket inn i flere av de sentrale vurderingene og avveiningene som utvalget foretar.

Samtidig mener vi at det ville styrket utredningen ytterligere dersom vurderingene av konsekvensene for barn og unge i større grad hadde blitt sammenstilt og fremstilt som en samlet, systematisk vurdering. Utredningen inneholder en grundig personvernkonsekvensvurdering av lovforslaget³, mens vurderingene av konsekvenser for barn i større grad er integrert i ulike deler av utredningen og knyttet til de enkelte problemstillingene.

Utvalget har dermed flere steder identifisert og vurdert relevante konsekvenser for barn og unge og gjort konkrete avveininger. Det fremgår imidlertid i noe mindre grad hvilke konsekvenser forslagene kan få for ulike grupper barn og unge, og hvordan hensynet til barnets beste er vurdert og veid for disse.

I det videre lovarbeidet bør departementet derfor synliggjøre mer samlet hvordan konsekvensene for barn og unge er identifisert og vurdert.

For barn under 18 år bør det særlig fremgå hvordan hensynet til barnets beste og Grunnloven §104 er vurdert og avveid mot andre hensyn, herunder hvilke positive og negative konsekvenser forslagene kan få for ulike grupper barn.

³ NOU 2026:8 kapittel 12, særlig punkt 12.2–12.8

3. Forebygging - behovet for tidlig og samordnet innsats

Forebygging er en av hovedstrategiene i samfunnets kriminalitetsbekjempelse. For barn og unge er tidlig innsats særlig viktig. Tidlig, målrettet og koordinert innsats kan bidra til å avdekke eller avbryte en negativ utvikling før den får utvikle seg til gjentatt eller alvorlig kriminalitet. Barn og unge som står i fare for å utvikle utfordringer med kriminalitet har ofte behov for hjelp på andre områder av livet.⁴ Bekymringen for kriminalitet kan inngå i en mer sammensatt situasjon der skole, helse, familie, barnevern eller politi sitter med ulike deler av bildet. Dette innebærer at kriminalitetsforebygging i mange tilfeller må ses som et felles ansvar, selv om tjenestene har ulike ansvarsområder og mandat.

Der skolen har ansvar for opplæring og et trygt skolemiljø, har helse- og omsorgstjenestene ansvar for helserelaterte områder. Barneverntjenesten har sitt ansvar etter barnevernloven og politiet har et særskilt ansvar for å forebygge og bekjempe kriminalitet. Ingen av disse tjenestene vil nødvendigvis ha det fulle bildet av et barns situasjon. Tjenestene har et overlappende ansvar, men med ulikt utgangspunkt og ulike taushetspliktsregler.

Dette blir ytterligere komplekst når deler av barnets liv foregår på digitale arenaer. Barn og unge kan møte kriminalitet, rekruttering, tilgang på rusmidler utnyttelse og radikalisering både på og utenfor digitale arenaer.⁵ Det kan gjøre det vanskeligere å oppdage en bekymringsfull utvikling tidlig og å forstå sammenhengen i barnets situasjon og vurdere hvilken oppfølging barnet trenger.

Barneombudet har gjennom flere år pekt på at barn med sammensatt hjelpebehov ofte kan oppleve at hver tjeneste gjør sin del av arbeidet, men at ansvaret for helheten rundt barnet kan bli utydelig. Når ingen tjenester ser hele bildet, øker risikoen for at viktig informasjon ikke settes sammen, og at barn ikke får riktig hjelp til rett tid.

Informasjonsdeling kan være en viktig del for å få til dette. Barneombudet mener at hovedformålet må være å sette tjenestene i bedre stand til å forstå helheten i barnets situasjon og gi riktig hjelp og oppfølging på rett tidspunkt.

Behovet for samarbeid og informasjonsdeling oppstår ofte på et tidspunkt der situasjonen fortsatt er uavklart. Det kan være en kontaktlærer som observerer endringer i uttrykk eller skolefungering, en helsesykepleier som får informasjon som gir grunn til bekymring, eller en miljøarbeider som registrerer endringer i ungdommens relasjoner eller vennekrets. Ingen av observasjonene gir nødvendigvis grunnlag for klare konklusjoner alene, men samlet kan de gi grunn til å undersøke situasjonen nærmere.

Dette er særlig viktig i det tidlige forebyggingsarbeidet. Tidlig i forløpet vil det ofte ikke foreligge sikker kunnskap om hva situasjonen kan utvikle seg til. Flere tjenester kan samtidig sitte med ulike deler av bildet.

⁴ [Oppvekstvilkår og kriminalitet blant barn og unge: En paraplyoversikt over risiko- og beskyttelsesfaktorer - FHI](#)

⁵ [kripos---farer-som-barn-utsettes-for-pa-sosiale-medier-og-internett.pdf](#)

Det bør derfor være mulig å handle på bakgrunn av en konkret og faglig begrunnet bekymring, uten at det stilles krav om at en kriminalitetsutvikling allerede er fullt ut er avdekket. Vi mener at formålet med informasjonsdelingen bør være å gjøre det mulig å undersøke og avklare bekymringen, for så å vurdere om barnet har behov for forebyggende eller beskyttende tiltak.

Samtidig er det viktig å understreke at formålet ikke er å identifisere hvilke barn som sannsynligvis vil begå kriminalitet i fremtiden. Barn og unge er i utvikling, og bekymringer knyttet til kriminalitet må ikke forstås som prediksjoner av fremtidig atferd. Vurderingen må ta utgangspunkt i barnets situasjon på tidspunktet, de konkrete forholdene som gir grunn til bekymring og behovet for å forstå situasjonen bedre.⁶

Tidlig informasjonsdeling bør dermed ikke forstås som et middel til å forutse kriminalitet, men som et mulig virkemiddel for å oppdage og avklare en bekymringsfull utvikling tidlig nok til at den kan avkrefte, forstås eller møtes med riktig hjelp, før problemene har eskalert og handlingsrommet er blitt mindre.

4. Lovforslaget - det barnerettslige perspektivet og konsekvensene av informasjonsdeling for barn

Barn og unge er en stor del av målgruppen for lovforslaget. For denne gruppen vil barnekonvensjons artikkel 3 om barnets beste, artikkel 12 om rett til medvirkning og artikkel 16 om barns rett til privatliv, stå sentralt i vurderingen av reglene om informasjonsdeling.⁷

Deling av informasjon kan i tilfeller være nødvendig for å ivareta barns rett til beskyttelse og få riktig hjelp, samtidig som deling av personopplysninger kan være et inngrep i retten til privatliv. Det kan være gjenstridigheter i rettighetene som er nødvendige å vekte på rett måte. Å åpne for deling av informasjon kan også påvirke barns tillit til tjenestene som skal hjelpe dem.⁸ For barn som mottar hjelp fra flere tjenester, også samtidig, kan tillit til hjelpeapparatet være en forutsetning for at barnet skal være villig til å fortelle om sin egen situasjon.

Samtidig er det viktig å være oppmerksom på at manglende informasjonsdeling også kan få konsekvenser for barns rettigheter.⁹ I tilfeller der aktuelle tjenester ikke får nødvendig informasjon for å forstå barnets situasjon, kan det føre til at bekymringer ikke blir fanget opp, hjelpen blir fragmentert eller kommer inn for sent, eller at tiltakene ikke treffer.

Vi mener derfor at vurderingen av nye regler bør omfatte både konsekvensene av at relevante opplysninger deles, men også konsekvensene av at nødvendig informasjon *ikke* deles.

4.1 Barns rettigheter i lovforslaget

⁶ Se NOU 2026:8 punkt 10.5.2.2 og 10.5.2.3, om individrettet forebygging og at loven skal gjelde konkrete enkeltpersoner, samt NOU 2026:8 kapittel 12 om personvernkonsekvenser

⁷ FNs konvensjon om barnets rettigheter artikkel 3, 12 og 16, jf. Grunnloven § 104. Se også NOU 2026:8 punkt 3.4.4.

⁸ Se NOU 2026:8 punkt 3.4.4 og kapittel 12

⁹ Se NOU 2026:8 punkt 9.2.4 og 9.2.5, om behovet for ny hjemmel for nødvendig og forholdsmessig informasjonsdeling og konsekvensene av dagens regelverk

Barneombudet er positiv til at hensynet til barnets beste, barns rett til medvirkning og barns rett til privatliv er trukket inn i vurderingene av lovforslaget.

Barneombudets mandat gjelder barns rettigheter og interesser, og omfatter etter barnekonvensjonen barn under 18 år. Vi tar derfor ikke stilling til om 25 år er den riktige aldersgrensen for lovens virkeområde.¹⁰ Uavhengig av aldersgrensen må det likevel være tydelig at barns særskilte rettigheter etter Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen skal ivaretas særskilt for personer under 18 år.¹¹ Utformingen av ordningen må derfor ikke føre til at disse rettighetene eller vurderingene som skal gjøres av hensyn til barn, blir mindre tydelige fordi loven også omfatter unge voksne.

4.2 Barns rett til medvirkning og å få informasjon

Barneombudet er positive til at det foreslås en egen lovbestemmelse om barns rett til medvirkning ved informasjonsdeling og at det er betydelig oppmerksomhet rundt retten til dette gjennom hele utredningen.¹²

I Barneombudets egen rapport «*å eie sin egen historie*»¹³ fra 2021 ble det blant annet undersøkt hvordan ungdom med erfaring fra flere tjenester opplever at opplysninger om dem deles mellom tjenestene. Rapporten gir et viktig erfaringsgrunnlag for å forstå hvordan informasjonsdeling kan oppleves fra barnets ståsted, og betydningen av at barn og unge får informasjon og mulighet til å medvirke i spørsmål som berører dem.

Barn har rett til å få tilpasset informasjon. For barn som blir fulgt opp av flere tjenester, kan deling av informasjon om dem selv gi en følelse av å miste kontroll over egen situasjon.

Vi mener det er viktig at barn og unge får informasjon om hva som deles med hvem, hva dette kan innebære for barnet og at de får si sin mening om delingen. Hvordan dette gjennomføres, må vurderes konkret og tilpasses barnets alder, modenhet og situasjon.

For noen barn kan manglende deling av informasjon innebære en større belastning enn selve informasjonsdelingen. Dette gjelder særlig der flere tjenester hver for seg ser deler av en situasjon, men ingen har tilstrekkelig informasjon til å se helheten.

Barns rettigheter må derfor ivaretas både ved å forebygge unødvendig og uforholdsmessig informasjonsdeling¹⁴ og ved å sikre at manglende informasjonsdeling ikke fører til at barnet ikke får det de trenger av hjelp eller oppfølging.

Etter vår vurdering er det en sentral avveining som en må være oppmerksom på i utformingen av nytt lovverk for informasjonsdeling. Vurderingene bør ikke begrenses til når informasjon skal kunne deles, men hvordan loven skal bidra til at nødvendig informasjon blir delt mellom rette

¹⁰ Se NOU 2026:8 punkt 1.3.2 og 10.5.2.3, jf. lovforslaget § 1 første ledd bokstav a) og § 4 første ledd bokstav a). Barneombudets mandat gjelder barn opp til 18 år, mens den foreslåtte lovhjemmelen for informasjonsdeling utvides av flertallets utvalg til å gjelde unge voksne inntil 25 år.

¹¹ Grunnloven § 104 og FNs konvensjon om barnets rettigheter artikkel 3, 12 og 16, jf. menneskerettsloven § 2.

¹² NOU 2026:8 punkt 10.5.4 og lovforslaget § 5. Se også barnekonvensjonen artikkel 12

¹³ Barneombudet (2021), [A-eie-sin-egen-historie.pdf](#)

¹⁴ Se NOU 2026:8 punkt 10.5.5 og kapittel 12.7, jf. barnekonvensjonen artikkel 16

instanser som skal støtte barn på ulike arenaer, samtidig som hele barnets situasjon ses samlet, og rettighetene ivaretas.

5. Dissensen – tidlig forebygging, uavklarte roller og behov for handlingsrom

Mindretallet mener at lovforslagets formålsavgrensning er for snever, og foreslår en bredere avgrensning basert på handlingstype og alvorlighet eller skadepotensial.¹⁵

Barneombudet har forståelse for problemstillingen mindretallet løfter. I praksis kan det være krevende å avklare hvilket kriminalitetsområde en bekymring gjelder, særlig på et tidlig stadium når situasjonen ennå er under utvikling og barnets rolle kan være utydelig. Samtidig mener vi at en bredere og mer skjønnsmessig lovavgrensning kan skape andre utfordringer.

For Barneombudet er det viktig at loven kan gi tilstrekkelig handlingsrom i situasjoner der bekymringen er konkret, samtidig som rammene for informasjonsdeling er tydelige og forutsigbare.

I følgende underkapitler vil dette eksemplifiseres og utdypes nærmere.

5.1 Bekymring før kategori

En særlig utfordring kan oppstå når det foreligger en konkret begrunnet bekymring, men det ennå ikke er klart hvilken kriminalitetssituasjon bekymringen knytter seg til.¹⁶ Det kan være uklart om barnet selv står i fare for å begå kriminalitet, om barnet er utsatt for kriminalitet, eller om barnet er utsatt for press, rekruttering eller utnyttelse.

Det bør være mulig å dele informasjon i slike situasjoner uten at usikkerhet om den endelige kategoriseringen i seg selv fører til at nødvendig samarbeid stopper opp. Løsningen bør samtidig ikke være å gjøre lovens formål så vidt at enhver bekymring for et barn kan begrunne informasjonsdeling.

Handlingsrommet bør heller understøttes gjennom tydelige vurderinger; Hva er den konkrete bekymringen? Hvilken kategori gjelder den? Hva er formålet med delingen? Hvilke opplysninger er nødvendige for å ivareta formålet, og hvilke hensyn taler for og imot deling?

5.2 Barn i ulike roller

Barn og unge kan ha ulike roller i en kriminalitetssituasjon, og rollene kan overlappe eller endre seg over tid. Et barn kan samtidig være utsatt for vold eller press, stå i fare for å bli rekruttert til kriminalitet og selv være involvert i handlinger som kan være straffbare.¹⁷

Dette er særlig relevant der barn rekrutteres eller utnyttes til kriminalitet. Bekymringen for barnets egen kriminalitetsinvolvering kan i et tidlig forløp av forebyggingen, ikke nødvendigvis skilles fra bekymringen for hva barnet selv blir utsatt for.

¹⁵ Se NOU 2026:8 kapittel 17, særlig punkt 17.2

¹⁶ Se NOU 2026:8 kapittel 17 og punkt 10.5.8 om hvem det kan deles opplysninger om

¹⁷ [unge-registrert-med-gjentatt-kriminalitet-i-oslo-politidistrikt.pdf](#)

Barneombudet mener denne kompleksiteten bør synliggjøres i det videre lovarbeidet og i nasjonale faglige anbefalinger. Det bør være tydelig hvordan regelverket skal forstås når forebyggingen retter seg mot barn som samtidig kan ha ulike roller i situasjonen.

5.3 Tidlig forebygging må ikke bli fremtidsprognoser

Utvalget legger til grunn at informasjonsdelingen etter den foreslåtte bestemmelsen kan skje før kriminalitet har manifestert seg¹⁸, så lenge lovens øvrige vilkår er oppfylt. Barneombudet støtter at forebyggende arbeid må kunne settes inn tidlig.

Samtidig er det viktig å skille mellom tidlig forebygging og forsøk på å forutsi fremtidig kriminalitet. Det må ikke utvikles en praksis der generelle risikofaktorer i seg selv brukes som grunnlag for å anta at et barn vil begå kriminalitet i fremtiden, eller for å plassere barnet i en risikokategori. Vurderingen må ta utgangspunkt i barnets aktuelle situasjon og konkrete forhold som begrunner bekymringen. Barn er først og fremst barn i vekst og utvikling. Det er avgjørende at barns tidligere hendelser ikke hefter ved barnet og skaper stigma slik at positiv endring hemmes.

Formålet med informasjonsdelingen bør være å forstå situasjonen bedre, avklare hva bekymringen gjelder og vurdere behovet for hjelp, oppfølging eller andre forebyggende tiltak – ikke å etablere en generell risikovurdering av barnet.

5.4 Barneombudets vurdering

Det er viktig å skille mellom at loven gir adgang til å dele opplysninger, og at opplysninger faktisk bør deles. En hjemmel som gir adgang til deling, bør ikke i praksis forstås som en oppfordring til å dele hver gang vilkårene er oppfylt. Den enkelte fagperson må fortsatt vurdere om deling er nødvendig og forholdsmessig i den konkrete situasjonen, og hvilke opplysninger som faktisk er nødvendige å dele.

Videre er det viktig at barn som trenger hjelp og oppfølging ikke blir ansett som et barn som først og fremst representerer en risiko. Den foreslåtte loven må ikke bidra til at barn og unge som er utsatt eller utnyttet, først og fremst blir behandlet som potensielle gjerningspersoner.

Barneombudet støtter flertallets utgangspunkt om at det bør være tydelige og avgrensede rammer for den nye informasjonsdelingsadgangen. Samtidig må loven gi tilstrekkelig handlingsrom til å handle på en konkret og faglig begrunnet bekymring, også når det ennå ikke er mulig å fastslå hvilken kriminalitetssituasjon barnet eventuelt er involvert i.

Vi mener dette handlingsrommet først og fremst bør ivaretas gjennom tydelige lovvilkår kombinert med kompetent faglig skjønn, nasjonal veiledning og en felles metodisk ramme – ikke gjennom en stadig bredere lovhjemmel.

Mindretallet peker også på at samtykke kan ha en bredere funksjon ut over å være et rettslig grunnlag for informasjonsdeling. At et barn eller foresatt samtykker til informasjonsdeling kan gi de en følelse av kontroll og eierskap til egen sak. Det vil også kunne skape mer tillit til tjenestene

¹⁸ Se NOU 2026:8 punkt 10.5.1 og 10.5.2.2–10.5.2.3

at de blir spurt om samtykke. Barneombudet mener dette er viktig å ta med seg, selv om samtykke ikke kan være et generelt vilkår for informasjonsdeling mellom offentlige tjenester.

Dersom barnet eller foresatte motsetter seg at opplysninger deles, mener vi at dette må inngå i vurderingen om deling av informasjon er forholdsmessig. Det bør dokumenteres hvilke synspunkter og eventuelle bekymringer som har kommet frem, og hvordan dette er vurdert. Om opplysningene likevel deles, bør det fremkomme hvorfor hensynene som taler for deling veier tyngre enn hensynene som taler mot.

6. Hvem skal det kunne deles opplysninger om?

Som vist til i forrige kapittel, kan barn og unge ha ulike roller i en sammenheng knyttet til kriminalitet. Disse kan være overlappende og endre seg raskt eller over tid. Barns straffeprosessuelle status i en konkret sak gir derfor ikke nødvendigvis et dekkende bilde av barnets øvrige roller eller samlede behov for oppfølging.

Mindretallet peker på at det i det forebyggende arbeidet også kan være behov for å dele opplysninger om personer som kan bli utsatt for kriminalitet, eller som kan bli rekruttert eller utnyttet til å begå kriminalitet.¹⁹

Barneombudet mener dette er en viktig problemstilling.

For tjenestene kan det være avgjørende å sammenholde opplysninger om ulike kriminalitetsrelaterte forhold rundt barnet. Dersom tjenestene bare kjenner til deler av disse forholdene, kan tiltak bli iverksatt på grunnlag av en ufullstendig forståelse av hva barnet er involvert i og utsatt for. Dette kan føre til at tiltakene ikke treffer barnets faktiske behov, og i enkelte tilfeller få utilsiktede eller negative konsekvenser.

I enkelte saker kan manglende kunnskap om slike sammenhenger også få alvorlige konsekvenser for barnets og familiens sikkerhet. Barnet kan selv være involvert i kriminalitet, samtidig som barnet eller familien kan være utsatt for trusler, represalier eller annen kriminalitet som følge av barnets tilknytning til et miljø eller en pågående konflikt. Oppfølgingen må i disse tilfellene bygge på tilstrekkelig kunnskap om sikkerhetsmessige forhold.

På den andre siden er det viktig å opprettholde en tydelig terskel. En vanskelig livssituasjon, utenforskap eller generelle risikofaktorer bør ikke i seg selv gi grunnlag for informasjonsdeling etter loven. Det må foreligge en konkret begrunnet bekymring som faller innenfor lovens formål, og informasjonsdelingen må være nødvendig og forholdsmessig for det aktuelle forebyggingsformålet, slik flertallet påpeker.

Det bør likevel tydeliggjøres gjennom forarbeider eller veiledning og nasjonale faglige anbefalinger hvordan loven skal anvendes når bekymringen gjelder at et barn står i fare for å bli rekruttert til, blir utnyttet av andre til å begå, eller står i fare for å bli utsatt for kriminalitet. Det gjelder også når det er uklart hvilken rolle barnet har i en kriminalitetsrelatert situasjon.

¹⁹ Se NOU 2026:8 kapittel 17, jf. punkt 10.5.8 om hvem det kan deles opplysninger om

Dette er særlig viktig i tidlige faser av et forløp, hvor det nettopp kan være nødvendig å dele opplysninger for å avklare barnets rolle og behov. Det bør ikke være et krav at det på forhånd er fastsatt om barnet er utsatt, står i fare for å bli rekruttert eller selv er involvert i kriminalitet, dersom de øvrige vilkårene for informasjonsdeling er oppfylt.

Det må være de konkrete forholdene som begrunner bekymringen, og behovet for informasjonsdeling for det aktuelle forebyggingsformålet, som er avgjørende.

7. Nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderingen

Mindretallet mener at enkelte momenter som inngår i nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderingen bør fremgå direkte av lovteksten for å gi praksisfeltet bedre styring og støtte.²⁰

Barneombudet deler vurderingen av at nødvendighet og forholdsmessighet må vurderes konkret i den enkelte situasjon. Vi mener imidlertid ikke at det nødvendigvis er hensiktsmessig å lovfeste en nærmere oppstilling av momenter som skal inngå i vurderingen. En omfattende oppstilling kan gi inntrykk av at enkelte hensyn alltid skal tillegges særskilt vekt, selv om vurderingen må være helhetlig.

7.1 Hva er nødvendig å dele – og med hvem?

Nødvendighetsvurderingen bør ta utgangspunkt i det konkrete forebyggingsformålet som søkes ivarettatt gjennom informasjonsdelingen.²¹ Det må vurderes om det foreligger et tilstrekkelig grunnlag for bekymringen, hva som konkret søkes avklart eller oppnådd, og om de aktuelle opplysningene er nødvendige for å ivareta dette formålet.

Det må vurderes hvem som trenger opplysningene for å ivareta sitt ansvar for barnet, i lys av sitt tjenesteområde. I et tverrfaglig samarbeid kan flere tjenester ha ulike deler av ansvaret for barnets oppfølging. Hensikten med å dele informasjon er å få vite de delene av barnets livssituasjon som en ikke har innsikt i selv, og som er nødvendig for å kunne imøtekomme dette ansvaret.

Den som deler informasjon, har selv ansvar for å vurdere hvilke opplysninger det er nødvendig og forholdsmessig å dele. Men avsender kan heller ikke forventes å kjenne i detalj hvilke opplysninger andre fagpersoner trenger for å ivareta sitt faglige ansvar. Det må derfor være rom for at mottakeren av informasjonen gjør en selvstendig vurdering av hvilken betydning opplysningene har for egen oppfølging, innenfor de rammene som gjelder og også for videre bruk av informasjonen.

I tillegg til en grunnleggende kjennskap til andre tjenesters mandat, må det være tillit til at fagpersonen for mottakertjenesten gjør en selvstendig vurdering av hvilken betydning informasjonen har for eget ansvar og videre oppfølging. Dette må gjøres samtidig som hver tjeneste representert i samarbeidet har klare rammer for hvilken informasjon som kan tas videre og hvordan den skal håndteres.

²⁰ Se NOU 2026:8 kapittel 17

²¹ Se NOU 2026:8 punkt 10.5.3 og 10.5.5, jf. lovforslaget § 6

Det må være en konkret sammenheng mellom opplysningene som deles, formålet med samarbeidet og oppgavene til den som mottar opplysningene. Samtidig bør vurderingen ikke bli så snever at nødvendig samarbeid vanskeliggjøres eller at tjenester som har et reelt ansvar for barnet, ikke får den informasjonen de trenger for å ivareta dette ansvaret.

Barneombudet mener at målet bør være at det deles nok informasjon til at de involverte tjenestene i samarbeidet kan gjøre sin del av jobben på en trygg og faglig forsvarlig måte, men at det begrenses til hva formålet tilsier.

7.2 Lovverket må følges av faglig støtte

Barneombudet mener behovet for styring og støtte bør møtes gjennom nasjonale faglige anbefalinger, veiledning og kompetanseutvikling. Vi støtter ekspertgruppens forslag om en overordnet metodisk ramme for det kriminalitetsforebyggende samarbeidet. En slik ramme bør ikke innebære at tjenestene skal arbeide etter en bestemt modell, da det fortsatt må være rom for lokale løsninger og faglig skjønn. Det bør imidlertid være en felles forståelse av hvilke vurderinger og arbeidsprosesser som skal ivaretas.

Rammen bør blant annet hjelpe fagpersoner med å konkretisere og beskrive bekymringen og avklare hva informasjonsdelingen skal bidra til. Den bør støtte fagpersoner i vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendig å dele og med hvem, og til å ivareta barns rett til medvirkning. Videre bør den også gi støtte i hvordan dokumentere de vurderingene som er gjort for å sikre etterprøvbarehet.

Kravene til dokumentasjon må være tilpasset det kriminalitetsforebyggende arbeidet og ikke gjøre det unødig tid- eller ressurskrevende, slik at det kan handles raskt når det er nødvendig. Formålet med en felles metodisk ramme bør være å gjøre det enklere for fagpersoner å bruke loven i det praktiske arbeidet. Dette er særlig viktig da vurderingene skal gjøres av personer med ulik fagutdanning, ulike samfunnsoppdrag og ulik juridisk kompetanse.

8. Nasjonal faglig ramme, kompetanse og organisering

Barneombudet støtter ekspertgruppens forslag om å utvikle nasjonale anbefalinger for det kriminalitetsforebyggende arbeidet.²² Anbefalingene bør gi rom for lokale løsninger og faglig skjønn, samtidig som den bør gi støtte til hvordan de ulike tjenestene kan arbeide sammen i praksis.

8.1 Kompetanse og arbeidsprosesser på tvers av tjenester

En viktig del av den nasjonale rammen bør være å gi de ulike tjenestene forståelse for hverandres roller, ansvar og handlingsrom. Fagpersoner må i hovedtrekk vite hva de andre tjenestene kan og ikke kan gjøre, hvilke oppgaver de har ansvar for, og hvilke muligheter og begrensninger som ligger til deres mandat og lovverk. Dette er en forutsetning for å kunne få til et godt tverrsektorielt samarbeid.

²² Se NOU 2026:8 punkt 11.4.1

Kompetanseutviklingen bør derfor omfatte juridisk, barnefaglig og kriminalitetsforebyggende kompetanse, herunder kompetanse om barns rettigheter. Det bør også vektlegges praktisk trening på vurderinger, på tvers av fagområdene. Realistiske og sammensatte øvelser kan ta utgangspunkt i lokale fenomen og utfordringer, og i situasjoner der tjenestene har ulik informasjon om barnet, barnets rolle er uavklart, eller hensynet til informasjonsdeling må avveies mot andre hensyn.

Selv om tjenestene har ulike samfunnsoppdrag og fagtradisjoner som skal ivaretas, bør en felles forståelse av sentrale begreper være grunnleggende. Målet er ikke at det skal være en felles arbeidsmetode eller ett felles fagspråk, men det er sentralt at det finnes en tilstrekkelig felles forståelse for å kunne samarbeide godt på tvers av sektorer.

Fagpersoner som møter barn og unge, må ha tilstrekkelig kompetanse til å identifisere relevante bekymringer, forstå kriminalitetsrelaterte risikofaktorer, rekruttering og utnyttelse, og kjenne igjen tegn på vold, radikalisering og voldelig ekstremisme og annen utsatthet. Det er også viktig å forstå at barns ulike roller kan være skiftende og overlappende i kriminalitetsrelaterte sammenhenger.

Den nasjonale rammen må samtidig kunne videreutvikles. Kriminalitetsbildet, rekrutteringsformer og digitale arenaer endrer seg raskt, og anbefalingene må kunne tilpasses ny kunnskap og nye utfordringer på en god måte.

Barneombudet mener det bør vurderes om de enkelte fagområdene også har behov for nasjonale arbeidsverktøy som er tilpasset deres samfunnsoppdrag og kan støtte kriminalitetsforebyggende arbeid innenfor eget mandat.

8.2 Koordinering og organisering rundt det enkelte barnet

Kompetanse og nasjonale faglige anbefalinger er ikke tilstrekkelig i seg selv, dersom det ikke er tydelig hvordan samarbeidet skal organiseres rundt barnet. Utvalget anbefaler at de nasjonale faglige anbefalingene skal inneholde en grunnstruktur for organiseringen av det tverretatlige samarbeidet. Grunnstrukturen skal blant annet omfatte tydelige roller og ansvar, ledelsesforankring, faste tverretatlige forum på individnivå, bruk av koordinator og oppfølging over tid.²³ Barneombudet støtter dette.

For at informasjonsdeling skal kunne føre til bedre kriminalitetsforebygging og oppfølging, må det være tydelig hvem som holder i prosessen når flere tjenester er involvert. Tjenestene vil fortsatt ha det faglige og lovpålagte ansvaret. Det er viktig å sikre at ansvar blir avklart, at tjenestene arbeider i samme retning og at avtalte tiltak blir fulgt opp til rett tid.

Dette har klare likhetstrekk med «gul vest»-funksjonen som Barneombudet tidligere har støttet behovet for. I vårt hørings svar til Storberget-utvalgets rapport i 2025 støttet vi at én tjeneste skulle ha oversikt over helheten og sørge for at innsatsen fra ulike tjenester ble samordnet,

²³ Se NOU 2026:8 punkt 11.4.4.3

samtidig som vi etterlyste en nærmere vurdering av om barneverntjenesten var riktig aktør, og hvordan rollen og mandatet skulle utformes.²⁴

Barneombudets erfaring er at det kan være krevende å få flere tjenester til å arbeide samlet rundt et barn når ingen har et tydelig ansvar for å sikre fremdrift i samarbeidet. I situasjoner med alvorlige og gjentatte hendelser kan tidsaspektet være avgjørende, og behovet for å samle tjenestene rundt et barn raskt. I slike møter er det viktig å etablere et felles situasjonsbilde, avklare ansvar og avtale videre oppfølging.

Barneombudet mener derfor at de nasjonale faglige anbefalingene bør tydeliggjøre hva en slik koordinerende funksjon på individuelt nivå skal innebære. Funksjonen bør ikke overta tjenestenes faglige eller lovpålagte ansvar for barnet. Den bør først og fremst sikre kontinuitet og fremdrift i samarbeidet, og at det er tydelig hvem som gjør hva.

Det bør samtidig vurderes hvordan en slik funksjon skal forholde seg til eksisterende samarbeidsmodeller og sektoransvar. Barneverntjenesten kan være aktuell i noen saker, men har ikke et generelt ansvar for alle barn som kan ha behov for kriminalitetsforebyggende oppfølging.²⁵ Det bør derfor ikke legges til grunn at én bestemt tjeneste alltid skal ha denne funksjonen.

Målet bør være å tydeliggjøre ansvar og sikre fremdrift, uten at det etableres parallelle strukturer eller at ansvaret til de enkelte tjenestene blir uklart.

8.3 Ett nasjonalt ansvar – tverrsektoriell forankring

Barneombudet støtter ekspertgruppens forslag om at ansvaret for de nasjonale faglige anbefalingene legges til ett statlig organ.²⁶ Ansvaret bør omfatte utvikling, forvaltning og videreutvikling av anbefalingene, samt kompetanseutvikling og støtte til implementering.

Et tydelig nasjonalt ansvar er viktig for å motvirke uønsket variasjon, fragmentering og personavhengighet. Ansvaret bør være tverrsektorielt forankret, med reell involvering fra justissektoren, barnevernfeltet, helse- og omsorgstjenestene, utdanningssektoren og relevante kommunale tjenester. Relevante fag- og kompetansemiljøer, forskning og praksisfeltet bør også involveres eller representeres.

Politiets nasjonale kompetansemiljøer bør ha en sentral rolle i utviklingen av kunnskap om kriminalitetsutvikling, rekrutteringsmønstre og kriminalitetsforebyggende arbeidsformer. Det er imidlertid viktig at kriminalitetsforebygging overfor barn og unge ikke forstås som noe som politiet alene har hovedansvar for.

Barneombudet mener at det videre arbeidet bør avklare hvilket statlig organ som er best egnet til å ivareta dette samlede ansvaret. Det avgjørende er at organet har tilstrekkelig faglig autoritet,

²⁴ [Barneombudets-horingssvar-Rapport-fra-ekspertgruppen-om-tiltak-for-barn-som-begar-gjentatt-eller-alvorlig-kriminalitet-19.09.2025-1 \(2\).pdf](#)

²⁵ Lov 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern (barnevernsloven) § 1-1 og § 1-2

²⁶ Se NOU 2026:8 punkt 11.4.3

tverrsektoriell forankring og kapasitet til å forvalte anbefalingene over tid. Et samlet ansvar bør også bidra til å redusere risikoen for parallelle anbefalinger, verktøy og kompetansetiltak uten tilstrekkelig sammenheng.

Målet bør være likeverdig kvalitet, kompetanse og arbeidsprosesser på tvers av landet, ikke identisk organisering. Lokale forhold og eksisterende samarbeidsmodeller må fortsatt kunne tilpasses lokale behov.

9. Evaluering og læring

Barneombudet mener at dersom en ny lov om informasjonsdeling vedtas, bør den følges av en systematisk evaluering. Det er ikke tilstrekkelig å undersøke om loven har ført til økt informasjonsdeling mellom tjenester. Det må undersøkes om regelverket og systemet rundt det faktisk bidrar til tidligere og bedre hjelp og oppfølging for barnet og familien. Evaluering er også sentralt for å kunne gjøre justeringer eller dra lærdom av god og virksom praksis.

Evalueringen bør undersøke om tjenester i større grad klarer å identifisere og følge opp bekymringer på et tidligere tidspunkt, om samarbeidet fungerer bedre, og om barn og familier opplever oppfølgingen som helhetlig og koordinert. Det bør også undersøkes om økt informasjonsdeling får utilsiktede konsekvenser for barns rett til privatliv, medvirkning og tillit til tjenestene, og om det oppstår uønskede forskjeller mellom kommuner og sektorer.

9.1 Barn og unges erfaringer må inngå i evalueringen

Barn og unges egne erfaringer må være en sentral del av evalueringen. Det bør blant annet undersøkes om barn får informasjon om at opplysninger deles, om informasjonen er forståelig og tilpasset barnet, hvordan informasjonsdelingen påvirker tilliten til tjenestene, og om barna og familiene opplever at hjelpen blir bedre koordinert.

Tillit er en viktig forutsetning for at barn skal kunne oppsøke hjelp og dele informasjon om egen situasjon. Barn og unges erfaringer bør derfor innhentes på en måte som også gjør det mulig å få frem erfaringer fra barn som ikke deltar i etablerte medvirkningsarenaer.

9.2 Evaluering av hele systemet

Evalueringen bør ikke bare omfatte den foreslåtte loven, men også systemet som etableres rundt loven. Det bør vurderes hvordan de nasjonale anbefalingene fungerer i praksis, om kompetansetiltakene når frem til førstelinjen, hvordan den nasjonale faglige rammen anvendes, og om eventuelle lokale koordineringsfunksjoner fungerer etter hensikten.

Lov, faglige anbefalinger, kompetanse, arbeidsprosesser og organisering bør ses i sammenheng. Dersom regelverket ikke gir ønsket effekt, må det være mulig å skille om årsaken ligger i utformingen av loven eller i hvordan den er forstått og praktisert. Uønsket effekt kan også ligge i uheldig implementering og opplæring, kompetansen eller den øvrige faglige støtten.

Evalueringen bør også legge til rette for kontinuerlig læring og videreutvikling av faglige anbefalinger, arbeidsprosesser, veiledning og kompetansetiltak. Måleparametere som antall informasjonsdelinger, møter eller tiltak bør suppleres med indikatorer som sier noe om kvaliteten i arbeidsprosessene og hva innsatsen fører til for barn og unge. Eksempler på dette kan være

hvor tidlig en bekymring identifiseres, hvor raskt barnet får relevant hjelp, om flere tjenester lykkes med å etablere koordinert oppfølging, og hvordan barn og unge selv opplever hjelpen.

Vi mener også at det bør være mulig å fange opp forskjeller i hvordan loven og de nasjonale anbefalingene praktiseres i ulike kommuner og tjenester. Denne kunnskapen kan benyttes til å identifisere behov eller endringer lokalt.

10. Oppsummering og avslutning

Barneombudet mener at NOU 2026:8 gir et viktig og solid grunnlag for det videre arbeidet med informasjonsdeling i kriminalitetsforebyggende arbeid. Vi støtter hovedretningen i forslaget om en tydelig og avgrenset lovhjemmel for nødvendig informasjonsdeling.

Betydningen av en ny lov for informasjonsdeling avgjøres ikke alene av hvilke opplysninger som kan deles, eller med hvem. Det avgjørende er hvordan regelverket praktiseres, og om informasjonsdelingen faktisk bidrar til at barn får bedre hjelp, bedre beskyttelse og tidligere oppfølging.

Målet må være at tjenester som møter barn og unge får bedre mulighet til å oppdage og forstå en bekymringsfull utvikling tidlig, samarbeide om den og bidra til riktig hjelp og oppfølging før problemene har utviklet seg videre.

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
barneombud

Rikke Eun Hoch-Nielsen Flaate
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo